

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2013

Anna Zahradníková

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Literární tvorba Salwy Bakr

Anna Zahradníková

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Bakalářská práce

Literární tvorba Salwy Bakr

Anna Zahradníková

Vedoucí práce:

Mgr. Petra Písařová Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Plzni, dne 20. 4. 2013

Obsah

1 ÚVOD	1
2 LITERÁRNÍ TVORBA	2
2.1 Povídková tvorba.....	3
2.1.1 The Wiles of Men.....	3
2.1.2 Thirty-one Beautiful Green Trees.....	5
2.1.3 Dotty Noona.....	8
2.1.4 Ancestral Hair	10
2.1.5 The Beautiful Undiscovered Voice.....	10
2.1.6 Zinat in the President´s Funeral Procession	13
2. 2 Románová tvorba – The Golden Chariot.....	14
2. 2. 1 Azíza.....	14
2. 2. 2 Umm Ragab.....	15
2. 2. 3 Hinna	16
2. 2. 4 Azíma	17
2. 2. 5 Umm al-Chajr.....	18
2. 2. 6 Aida	19
2. 2. 7 Džamálat.....	20
2. 2. 8 Hudá	21
2. 2. 9 Mahrúsa a Safíja.....	22
2. 2. 10 Bahíqa Abdel Haqq.....	24
2. 2. 11 Zajnab Mansúr	25
2. 2. 12 Šafíqa a Umm Abdel Azíz.....	27
2. 2. 13 Vůz stoupá do nebe.....	29
2. 3 Rozbor románu.....	30
3 POHLED AUTORKY	32
4 OBRAZ ARABSKÉ ŽENY V TVORBĚ	33

5 ZÁVĚR.....	36
6 ZPRACOVÁNÍ BIBLIOGRAFIE.....	38
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	39
8 RESUMÉ	41

1 ÚVOD

Salwa Bakr je významná egyptská spisovatelka a rovněž představitelka názorově vyhraněného proudu moderní arabské ženské literatury. Literární tvorbě se věnuje od roku 1985. Její povídky a romány byly přeloženy do řady jazyků.

Salwa Bakr se narodila v roce 1949 v Káhiře ve skromné rodině, její otec pracoval u železnice. Její ovdovělá a nevzdělaná matka v ní zažehla zájem o chudé a nevzdělané ženy, které se objevují v jejím díle. Bakr byla svědkem situací, kdy rodina neumožnila ženě se vzdělávat kvůli dobré pověsti. Stejnou situaci zažila její matka. Na rozdíl od své matky se Salwě Bakr dostalo dobrého vzdělání. V roce 1972 dokončila studium na Obchodní fakultě Univerzity Ajn Šams a začala studovat divadelní vědu. V letech 1974-1980 pracovala jako kontrolorka státních příspěvků a naskytl se jí tak pohled do domácností káhirských žen. Později pracovala jako divadelní a filmová kritička pro řadu arabských periodik.¹ Krátký čas strávila ve vězení, když byl Mubárak u moci.² Později Bakr žila několik let na Kypru se svým manželem, kde pracovala jako filmová kritička. V roce 1986 se vrátila zpět do Egypta. Salwa Bakr je vdaná, vychovává dvě děti a žije v Káhiře.

Život a dílo autorky byly výrazně ovlivněny v roce 1967 Šestidenní válkou. Útlaky ve všech sférách života v Egyptě, zejména politické útlaky, ji znepokojují. Salwa Bakr doufá v osvobození mužů i žen prostřednictvím psaní.

Záměrem práce je nastínit autorčinu tvorbu a přiblížit čtenáři její pohled na ženu v arabském světě. V práci se chci věnovat interpretaci jak povídkové tvorby, tak románové tvorby. Mezi její nejznámější romány patří *The Golden Chariot (Zlatý vůz)*.³ Většina románů a povídek se zaměřuje na detaily každodenního života zkušené egyptské ženy a vyjadřuje nesouhlas s kulturními postoji, sociálními institucemi a politickou situací. Její psaní odráží každodenní život chudých či nevzdělaných egyptských žen. Mnoho jejích příběhů zdůrazňuje vnitřní krásu jazyka žen, jejich sílu a vynalézavost. Salwa Bakr je autorka s jasně

¹ Dhahab Náfila a kol., překlad kol. autorů. *Antologie moderních arabských povídek*, Praha: Setoutbooks, 2011, str. 51.

² MENDE, Claudia. *The Voice of the Marginalized* [online]. 2012-9---[cit. 2012-10-03]. Dostupné z <http://en.qantara.de/The-Voice-of-the-Marginalized/19889c21261i1p501/index.html>, str. 2.

³ V arabském znění Al-'araba ad-dahabíja lá tas'údu ilá as-samá' znamená Zlatý vůz nestoupá k nebi. Do angličtiny je dílo přeloženo jako *The Golden Chariot*.

reformistickým záměrem. Povídky obsahují podtext, nad kterým je potřeba se zamyslet.

Literární tvorba autorky se skládá z povídkové a románové tvorby. Předkládaná bakalářská práce se bude zabývat nejprve povídkovou tvorbou, dále románovou. Z povídek jsem se snažila vybrat ty nejznámější. Hlavní děj povídky je vždy převyprávěn a poté rozebrán. Z románů jsem vybrala její nejúspěšnější, *The Golden Chariot (Zlatý vůz)*. Děj románu je nastíněn a poté je proveden rozbor. Další kapitola se věnuje pohledu autorky na situaci žen v Egyptě. Poslední kapitola se snaží obecně charakterizovat ženy, o kterých Salwa Bakr píše.

K analýze povídek a románu bylo použito dostupných odborných článků. Vzhledem k tomu, že do češtiny je přeložena pouze jedna autorčina povídka, ponechala jsem všechny názvy děl v anglickém jazyce a překlady názvů děl v češtině dala do závorky.

2 LITERÁRNÍ TVORBA

Salwa Bakr se své spisovatelské dráze věnuje od roku 1985. Mezi její nejvýznamnější romány patří *The Golden Chariot (Zlatý vůz)* a také *Describing the Nightingale (Slavičí podoba)*. Salwa Bakr dohromady napsala 18 knih a získala četná mezinárodní uznání.⁴ Seznam její tvorby je uveden na konci této práce.

Bakr používá precizní jazyk ve své tvorbě. Ve svých dílech spojuje hovorovou a spisovnou řeč. V *The Golden Chariot (Zlatý vůz)* rozebírá politické útlaky tehdejšího života v Egyptě.⁵ V povídkách zobrazuje každodenní život egyptských žen, které jsou pod tlakem společnosti odsunuty na okraj.

⁴ MENDE, Claudia. *The Voice of the Marginalized* [online]. 2012-9---[cit. 2012-10-03]. Dostupné z <http://en.qantara.de/The-Voice-of-the-Marginalized/19889c21261i1p501/index.html>.

⁵ BOOTH, Marilyn. The Eye of the Mirror. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1996, 23(2), str. 233.

2.1 Povídková tvorba

Co se týká povídkové tvorby, do češtiny je od Salwy Bakr přeložena jediná povídka *Thirty-one Beautiful Green Trees* (*Třicet jedna krásných zelených stromů*). Povídku přeložila Jitka Jeníková.⁶

Budu se zabývat výraznými povídkami její tvorby. Mezi ně patří *Thirty-one Beautiful Green Trees* (*Třicet jedna krásných zelených stromů*).⁷ Další povídky jsou čerpány z povídkového souboru *The Wiles of Men and other stories*⁸, z nichž byla vybrána stejnojmenná povídka *The Wiles of Men* (*Nástrahy mužů*), *Dotty Noona* (*Praštěná Núna*) a *The Beautiful Undiscovered Voice* (*Krásný neodhalený hlas*). Povídkový soubor obsahuje celkem třináct povídek a jednu novelu. Knihu přeložil Denys Johnson-Davies.⁹ Kniha se zaměřuje na sociální a kulturní život tehdejšího Egypta, zachycuje čtyři desetiletí od získání nezávislosti pod vládou prvních tří prezidentů – Gamala Abdela Násira, Anwara Sádáta a Husního Mubáraka. Příběhy nastiňují ekonomické a politické změny odehrávající se v těchto desetiletích. Stejně tak je v povídkách načrtnut život běžných egyptských žen.¹⁰

2.1.1 The Wiles of Men

Povídka *The Wiles of Men* (*Nástrahy mužů*) pojednává o mladé švadleně Fahímě, která se provdá za obchodníka. Sama se nepovažuje za příliš pohlednou, je malá a nosí otrhané oblečení. Svatbu s mužem považuje za dar od Boha. Obchodník chce mít co nejdříve potomka s neposkvrněnou ženou, proto si

⁶ Dhahab Náfila a kol., překlad kol. autorů. *Antologie moderních arabských povídek*, Praha: Setoutbooks, 2011, str. 51.

⁷ V práci jsem využila český překlad z *Antologie moderních arabských povídek*. Povídka je však i v souboru *The Wiles of Men* v angličtině.

⁸ Kniha *The Wiles of Men* byla vydána v roce 1992.

⁹ Denys Johnson-Davies je přední překladatel z arabštiny do angličtiny. Přeložil díla známých arabských spisovatelů jako Nagíb Mahfúz, Mahmúd Darvíš či Zakaríjá Támer.

¹⁰ BAKR, Salwa. Translation by Denys Johnson-Davies. *The Wiles of Men and other stories*. London: Quartet Books Limit, 1993, str. xvii.

vybral Fahímu. Uplyne nějaká doba, Fahíma však stále není těhotná. Muž se ožení s další ženou, mladou venkovskou dívkou. Očekává od ní, že ona přinese život do prostorného domu, ve kterém žijí. Fahímu muž upozorní, aby mladou venkovanku netrápila a nevyvolávala zbytečné hádky. Uplyne jeden rok a nová manželka není stále těhotná. Muže to udivuje, považuje ji za pěknou a zdravou ženu. Muž v myšlenkách podezírá Fahímu, že ho proklela, nebo že se ženy na něčem proti němu domluvily. Fahíma se s mladou venkovankou spřátelí navzdory počáteční nenávisti. Po několika měsících se Fahíma dovídá, že se manžel chce potřetí oženit. Fahíma si zoufá a sama si říká, že chyba bude nejspíš na mužově straně, nejspíš je neplodný. První manželka cítí nebezpečí a urodí se jí v hlavě plán. Zatímco druhá manželka to nevnímá jako hrozbu, je spokojená, že má co jíst a pít. Fahíma, cítící nebezpečí, druhé manželce vnutí své strachy ohledně třetí ženy v domě. Mohl by se s nimi rozvést. Ženy vymyslí plán.

O týden později společně večeří. Manželovi naservírují králíka s rýží, ale každá si dá něco jiného. Za svítání sebou začne manžel ve spánku házet. Ženy pláčou a bědují vedle jeho postele, každá z jedné strany. Najednou manžel umírá. Ženy se chystají vyběhnout ven z domu pro pomoc. Mezitím manžel čile vyskočí z postele a manželky mu padnou k nohám. Pohrdavě jim oznámí, že o jejich spiknutí věděl od lékárníka, který jim místo jedu prodal sůl. Nyní jsou ženy dle něj hodny vězení či hození psům na ulici. Manželky prosí o odpuštění, obě to provedly z lásky k němu. Sama venkovanka by raději byla hozena psům, než aby se s ní muž rozvedl nebo skončila ve vězení. Muž odejde z domu, ženy ponechá skrčené v rohu naprosto ponechané svému bědování. O půlnoci se muž vrátí s těhotnou ženou. Žena je jeho třetí manželka. Muž odkáže vše v domě své třetí manželce, ostatním oznámí, že se s nimi rozvede. Najednou se skácí k zemi, je mrtvý.

Povídka zobrazuje nerovnost mezi ženským a mužským pohlavím. Ženy tu slouží jako prostředek pro splnění mužovy touhy mít potomka, zároveň bez něj nemohou být. Ženám samotným není přisuzována žádná hodnota a smrt je pro ně přijatelnější řešení, než aby měly status rozvedené ženy. Osud žen je nakonec zpečetěn náhlým úmrtím muže.

2.1.2 Thirty-one Beautiful Green Trees

Povídka *Thirty-one Beautiful Green Trees* (*Třicet jedna krásných zelených stromů*) začíná popisem ponurého místa, kde dotyčná žena žije. Místo, na kterém žije, popisuje jako pekelné. Žena, jménem Karíma Fahmi, se rozhodne vylíčit události, které předcházely této situaci. Musí se však vrátit pár let dozadu.

Mladá žena po vystudování vysoké školy pracuje ve vodohospodářském podniku. Znepokojuje ji množství dešťových kapek. Bojí se, že přijde povodeň, která zaplaví lidi, věci, zvířata a rostliny. Povodeň, která přijde, pohltí všechno, dokonce i mladou ženu. Což je myšleno v přeneseném slova smyslu. A proto se ocitá na děsivém místě, kde nyní pobývá.

Žena při každodenní cestě do práce a domů přemýšlí nad stromy rostoucími v krásné ulici. „Kafrovník, myrhovník citrónový, řečík terebinský,“ vyjmenovává si je žena v mysli. Kus před vodohospodářským podnikem stojí odlišný strom od ostatních. Vždy na začátku jara shodí všechno listí a zabalí se do fialových květů. Žena nezná jeho název. Stromů je dohromady třicet jedna a žena ze stromů má vždy radost, když prochází kolem nich. Jednou je přepočítává a zjistí, že jeden chybí. Při cestě domů najde jeden strom vyrvaný z kořenů. Od té doby žena trpí bolestmi břicha i hlavy. Navštěvuje lékaře, kteří ji předepisují sedativa a všelijaké prášky. Nic však nezabírá. Nakonec doktoři rozhodnou, že žena má permanentní zánět v tlustém střevě vyvolaný nervovým napětím. Mezitím v krásné ulici zůstaly pouhé tři stromy z jedenatřiceti. Mladá žena začne přibírat na váze a přestává mít radost ze života. Zaobírá se tím, že když se vdá a bude mít děti, budou v tomto městě nešťastné. Ti, co si ji chtějí vzít, se jí nezamlouvají.

Jednou si vyjde s kolegou z práce. On chce do kasina na limonádu, ona si prosadí posezení na břehu řeky. V jednu chvíli ji přijde muž přitažlivý a políbí ho. Muž je pobouřen, že se takto nevhodně zachovala na veřejnosti. Rozejdou se a přestanou se spolu bavit.

Jednoho dne Karíma zaspí do práce, zdá se jí krásný sen o jedenatřiceti stromech v ulici. Žena se rychle obléká a dlouhými kroky se žene do práce. Po pár krocích si uvědomí, že si zapomněla vzít podprsenku. Váhá, zda se má pro ni vrátit, ale pozdější příchod do vodohospodářského podniku by znamenal

propuštění. Sama sebe se snaží uchlácholit, že se nic tak hrozného neděje. Dokonce přemítá o tom, jak je podprsenka nepotřebný kus hadru. V práci si ji zavolá ředitel, aby podepsala nějaké papíry. Ředitel si všimne, že žena nemá podprsenku a přes kolegyni Nadju jí vzkáže, že bude potrestána. Žena vzteky vrazí do kanceláře ředitele, pana Azíze, a začne mu vysvětlovat, proč na sobě nemá podprsenku. Oznámi mu, že bude chodit do práce bez podprsenky.

Téhle události však ještě předcházely jiné situace. Žena si do vodohospodářského podniku pořídila stůl a nechala ho přetříť na červeno. Pracovník ochranky nedovolil, aby se stůl dostal k ženě do pracovny. Ředitel je proti tomu také.

Tomuto předchází událost z období voleb. Žena se chystá k volbám a zúčastní se několika debat týkajících se voleb a denně čte noviny za účelem výběru vhodného kandidáta. V den voleb potká lasičku, rozbolí ji hlava a musí se posadit na obrubník. Ženu začne utěšovat pár lidí. Pak se dá do debaty s lidmi okolo. Její názory jsou troufalé a jeden muž ji vyzve, aby s ním šla dovnitř do budovy. Muž jí vezme občanský a voličský průkaz a nechce jí to vrátit. Žena nadává a začne ho tlouct. Pak si nic nepamatuje.

Probere se až doma. Matka sedí u její postele a rozzlobeně se na ni dívá. Vynadá mladé ženě za její chování a vyčte jí, že kazí svému bratrovi život. Prohlásí, že by si zasloužila vyříznout jazyk. Mladé ženě se vybavuje vzpomínka z dětství, kdy jí matka hrozila ustříhnutím jazyka. Tehdy vyradila otci, že bratr rozbil porcelánovou vázu. Žena usoudí, že kdyby neměla jazyk, bylo by vše lepší. A ještě lepší je sebevražda, o sebevraždě uvažovala několikrát, dokonce se o ni jednou téměř pokusila. Ustříhnutí jazyka jí nepřijde tak hrozná. Žena si stoupne před zrcadlo a vloží svůj jazyk do ostří nůžek, když v tom do pokoje vtrhne matka a vyrve jí nůžky z rukou. Po této události ženu odvezou na místo, kde je možná celé roky. Matka za ní chodí, ale žena s ní nemluví, tak ji matka přestane navštěvovat. Mladá žena se svému okolí snaží vysvětlit, že si chtěla ustříhnout jazyk, aby nemohla mluvit a vyhnula se potížím. Nikdo ji nechápe.¹¹

Povídka *Thirty-One Beautiful Green Trees (Třicet jedna krásných zelených stromů)* pojednává o ženě, která si uvědomuje, že její slovo ve společnosti nemá

¹¹ Dhahab Náfila a kol., překlad kol. autorů. *Antologie moderních arabských povídek*, Praha: Setoutbooks, 2011, str. 51-59.

váhu. Procítá a zjišťuje, že její hlas sílu má. Takovou sílu, která může být katastrofální pro její rodinu.¹² Cena za vzpouru proti konvencím je vysoká. Hlavní hrdinka povídky si přeje zelenější a barevnější svět pro sebe i ostatní lidi. V příběhu jsme varováni - cena, kterou musí žena zaplatit za své postoje, vedoucí k lepšímu životu, je pobyt v psychiatrické léčebně.¹³ Bakr se skrz povídku pokouší vysvětlit vztahy a hranice společnosti rozličnými pojetími nacionalismu, vlastenectví a osvobození žen.¹⁴

Zajímavé jsou metafory v příběhu. Pro Karímu Fahmi představují stromy teplo a radost v jinak v ponurém světě. Psychiatrická léčebna se špinavými šedými zdmi ztělesňuje sevření a útlak moci, která vylučuje ty, kteří se odchylují od normy. Jak jsou stromy postupně káceny, tak se ženě rozvíjí nervové symptomy. Jako kdyby její vlastní život byl ničen se stromy.¹⁵

Ředitel považuje absenci podprsenky za nepřípustnou. Žena se pokouší vysvětlit své názory na nošení podprsenky a kravaty. Podprsenka a kravata představují metaforu pro převládající omezení uvalené na lidské bytosti, které jsou jimi svázány psychicky i fyzicky. Podprsenku tak můžeme považovat za symbol mužské kontroly nad ženskou sexualitou. Ženské tělo je vnímáno jako hrozba, proto je ředitelova reakce na absenci podprsenky přehnaná.¹⁶

Další metafora v příběhu *Třicet jedna krásných zelených stromů* je v podobě červeného stolu, který si Karíma objedná do práce. Chce tak rozveselit šedé prostředí pracoviště. Ochranka zabráni tomu, aby se stůl dostal do pracovny Karímy. Samotnou ženu to vede pouze ke slabému protestu a odráží její neschopnost vyjádřit samu sebe či být slyšena.¹⁷

A poslední událostí je den, kdy jde žena volit. Karíma se na volby pečlivě připraví, informuje se o kandidátech. Před budovou voleb vykřikuje troufalé otázky, které budí pozornost, zvláště její dotaz, kde jsou ženy kandidátky.

¹² SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 153-154.

¹³ BAKR, Salwa. Translation by Denys Johnson-Davies. *The Wives of Men and other stories*. London: Quartet Books Limit, 1993, str. ix.

¹⁴ SALT, Ramzi. *The International Fiction Review* 21 (1994) [online]. [cit. 2013-18-03]. Dostupné z <http://journals.hil.unb.ca/index.php/IFR/article/view/14232/15314>, str. 116.

¹⁵ MANISTY, Dinah. Madness as Textual Strategy in the Narratives of Three Egyptian Women Writers. *Alif: Journal of Comparative Poetics*. 1994, No. 14, str. 158-159.

¹⁶ Tamtéž, str. 159.

¹⁷ Tamtéž, str. 159.

Následuje odejmutí osobních dokladů a výčitky matky, která zdůrazňuje důležitost bratrovy kariéry. Reakce matky snižuje cenu ženiny identity a posouvá ji na okraj její vlastní důležitosti.¹⁸

Nepříznivé spojení mezi jejím hlasem a sexualitou dovede Karímu k rozhodnutí uříznout si jazyk, zmrzačit si orgán mluvy, stejně tak jako kdysi bylo její tělo zmrzačeno obřízkou. Umlčení hlasu se rovná potlačení její sexuality. V léčebně se snaží sestřičkám a doktorům vysvětlit, že uříznutí jazyka mělo zabránit mluvení a vyhnout se tak potížím.¹⁹

2.1.3 Dotty Noona

Povídka *Dotty Noona (Praštěná Núna)* pojednává o mladé služebné, pracující v domě důstojníka. Příběh začíná na policejní stanici, kde jsou všichni – důstojník, jeho manželka, jejich syn a otec Núny. Dívka je neznámá, proto se všichni shromáždí a snaží se s pomocí policejního úředníka dát dohromady informace o zmizelé dívce. Důstojník je přesvědčen, že dívka má tupý nos a vyčnívající čelist. Manželka důstojníka ji považuje za podivnou a bláznivou dívku. Podle otce by mohla být krásná nevěsta a ukáže ostatním malé zlaté náušnice s modrým korálkem. Náušnice jsou svatebním darem od budoucího manžela Núny, kterého nikdy nespátří.

Sama Núna nezná své rysy, ale ví, že důstojníkův syn má krásné černé vlasy a velký nos jako jeho otec. Núna se moc o svůj vzhled nezajímá, ačkoliv odraz své tváře občas vídá v zrcadle při uklízení. Když se cítí unavená a znuděná, naplní svá ústa vzduchem nebo vyplázne jazyk, s nímž provádí krouživé pohyby. Núna chce být hezká a půvabná, ne však jako důstojníková manželka, která vlastní různé druhy oblečení, chce být jako učitelka. Chce být vzdělaná.

Núna při domácích pracích přemýšlí nad různými věcmi. Při návalech vzteku a zmatku, čistí již lesklé talíře, přerovnává úhledně lžice a nože. Dívá se smutně ze zamřížovaného okna na protější školní budovu, která představuje její

¹⁸ MANISTY, Dinah. Madness as Textual Strategy in the Narratives of Three Egyptian Women Writers. *Alif: Journal of Comparative Poetics*. 1994, No. 14, str. 160.

¹⁹ Tamtéž, str. 160.

touhu po vzdělání. Sama se cítí na pokraji šílenství. Touží znát tajemství mnoha věcí, o kterých slyšela z magického světa skrytého za oknem. Chce utišit svůj vnitřní oheň.

Jednoho dne se Núna urazí, když ji prodavač chleba nazve venkovskou holkou. Proklíná ho a nadává. U vaření zas zkoumá, co je v hrnci. Důstojníková žena a důstojník se shodují, že je praštěná a bláznivá. Někdy skáče zběsile po kuchyni, zvedá nohy do výše přesně tak, jak to viděla u děvčat oblečených do kalhot na školním nádvoří. Důstojníková žena je se služkou spokojena, jen jednou ji dá pohlavek, a to když jejího syna nazve idiotem. Důvodem je jeho neznalost při výuce. Núna velmi touží po životě venku za kuchyňskými okny. Touží běhat s dětmi v polích, nasávat čerstvý vzduch, vidět sálající slunce a orosené ráno. Z každodenního stereotypu je Núna vytržena, když na dveře zaklepe její otec Abú Sárije. Otec si ji chce vzít zpět k sobě kvůli svatbě. Dívce se svatba nezamlouvá, otec však již rozhodl i o tom, že na její pracovní místo půjde mladší sestra.

V povídce se ocitáme stejně jako na začátku u výslechu důstojníka, jeho manželky, syna a otce. Núna se ten večer chová normálně, připraví večeři a spí v posteli v kuchyni. Ve skutečnosti bdí a zírá na strop, čas od času upne svůj zrak na okno směřující ke školní budově. Cítí se bídne, za žádnou cenu se nechce vrátit do vesnice mezi špínu, blechy. A hlavně se nechce vdát a žít v utrpení jako její sestry. Celou noc nespí, až k ránu ji spánek překoná. Zdá se jí o škole, děvčatech, pak o bytosti se dvěma křídly s barvami duhy. Núna se chytí křídel a odletí daleko z kuchyně, vesnice, od lidí dokud není v nebi, tam vidí zlaté hvězdy zblízka.

Důstojník a jeho žena potvrzují, že Núna osudné ráno měla podivný výraz v očích a důstojníková žena ji ještě před odchodem pro chleba prosí, aby si urovnala šátek. Dívka se domů již nevrátí.²⁰

Povídka *Dotty Noona (Praštěná Núna)* pojednává o mladé služebné s touhou po znalostech a vzdělání. Její jednání je považováno za šílené, když sebere odvahu a uteče pryč, než aby se vdala.²¹ Autorčinu tvorbu ovládá z velké části pesimismus, ale naděje není ztracena. Dívce se podaří navzdory společnosti

²⁰ BAKR, Salwa. Translation by Denys Johnson-Davies. *The Wives of Men and other stories*. London: Quartet Books Limit, 1993, str. 41-48.

²¹ SALT, Ramzi. *The International Fiction Review 21 (1994)* [online]. [cit. 2013-18-03]. Dostupné z <http://journals.hil.unb.ca/index.php/IFR/article/view/14232/15314>, str. 116.

zlomit tradice a vymanit se ze společenských norem. Núna se stala symbolem osudu mnoha dívek, které doplatily na sociální nespravedlnost. Dívka odchází pryč a Bakr nechává otevřené dveře k vysvobození.²² Povídka *Dotty Noona* byla dokonce zpracována pro egyptskou televizi.²³

2.1.4 Ancestral Hair

V povídce *Ancestral Hair (Zděděné vlasy)* je vypravěčkou osamělá žena na prahu čtyřicítky, kterou již dávno opustil manžel a zanechal ji samotnou s chlapcem trpícím Downovým syndromem. Syn je nyní čtyřicetiletý muž s duší nevinného devítiletého dítěte. Matka je vyloučena ze společnosti, status rozvedené ženy s postiženým synem neodpovídá normám společnosti. Žena se spřátelí se starou sousedkou, s níž tráví čas kouřením vodní dýmky na balkoně.

Při jedné návštěvě stará žena větrá polštář, na který má připravené nové povlečení. Výplň polštáře se skládá z vlasů zesnulé matky sousedky, nashromážděné za několik let. Vycpávka obsahuje černé vlasy z mladých let, červené z období, kdy si barvila vlasy hennou, a šedé.

Žena se začne dívat na sousedku jiným pohledem a je zaujatá jejím světem. Mladá žena závidí sousedce její spokojenost, sama denně prochází tisíci strachy o svoje živobytí. Vlasy jsou mocným symbolem příběhu, a nakonec stará dáma, vlastnicí stříbrné trsy vlasů, se stává zdrojem síly pro mladší ženu.

Povídka je příkladem zájmu autorky o chudé a utlačované, zejména o nespravedlnosti páchané na ženách a způsobech, jakými přežívají.²⁴

2.1.5 The Beautiful Undiscovered Voice

V povídce *The Beautiful Undiscovered Voice (Krásný neodhalený hlas)* vystupuje mladá žena a její manžel Abdul Hamíd. Den začíná obvyklými rituály.

²² ASHUR, Radwa. GHAZOUL, Ferial Jabouri. Translation by Mandy McClure. *Arab Women Writers: A Critical Reference Guide, 1873-1999*. American University Cairo Press: 2008, str. 139.

²³ SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 160.

²⁴ Citováno z <http://www.saudigazette.com.sa> [online], [cit. 2013-20-03], Dostupné z <http://www.saudigazette.com.sa/index.cfm?method=home.regcon&contentid=2008081114121>.

Sajída je žena, která je fyzicky i psychicky vyčerpána staráním se o děti a manžela. Při obvyklé večeři je Sajída zkroušená a oznámí manželovi, že s ním potřebuje mluvit o záležitosti, která ji znepokojuje. Abdul Hamíd předpokládá, že mu žena řekne o peníze na domácí výdaje. V jednu chvíli si muž myslí, že žena je těhotná a lamentuje. V duchu přemýšlí, jak zařídit, aby samovolně potratila. Ve skutečnosti novinkou je ženino objevení hlasu, ještě chraplavého a mrtvého, jenž se přemění v krásný a čistý hlas.

Manželé se společně posadí a Sajída mu vypráví, jak byla sama doma a uklízela – zametala, oprašovala, vařila a uklízela pokoje. Po dopolední modlitbě šla do koupelny, aby se umyla. Při rituálu si začne prozpěvovat. Sama se domnívá, že zpěv patří někomu jinému, snad samotnému Bohu. Abdul Hamídovi popisuje hlas jako něco nadpřirozeného, co pochází přímo z ráje. Sajída začne prozpěvovat před manželem, který je konsternován jejím tajemstvím. Žena svůj zážitek nikomu neprozradila a Abdul Hamíd jí zakáže se komukoliv svěřovat, hlavně ne dětem.

Žena svůj hlas považuje za objevení sama sebe. Manžel jí domlouvá, ať se sebere a neshazuje svou cenu takovými řečmi. Po zbytek dne probíhá vše stejně jako vždy, ale večer Sajída přemítá o objeveném krásném hlase skrytém ve svém nitru. Z toho si logicky vyvozuje, že její hlas je určený výhradně ke zpěvu. Druhý den po odchodu ostatních členů rodiny si Sajída prozpěvuje, samotnou ji překvapuje nádhera a čistota hlasu. Jejím záměrem je zpívat na veřejnosti. Před manželem musí vše utajit, chce to prozradit pár kamarádkám, ale uvědomí si, že žádnou blízkou kamarádku nemá. Zato Abdul Hamíd se přátelí s několika muži, s kterými chodí do kavárny. Sajída jde do obchodu pro chleba, kde se rozpláče před prodavačem chleba Issou. Svěří mu tajemství o odhaleném hlase. Večer jí Abdul Hamíd oznámí, že druhý den půjdou k doktorovi. Před večeří se Abdul Hamíd zastavil u prodavače Issy, ten mu vyradil, že u něj byla Sajída. Na klinice Abdul Hamíd manželku ujistí o své lásce, příčinu jejího chování spatřuje ve vyčerpání z domácích prací.

Psycholog Sajídu bez zvláštního zájmu vyslechne a předepíše jí tři pilulky na každý den. Další den, kdy zůstane opět sama doma, se snaží zpívat si před zrcadlem. Vynakládá značné úsilí, ale žádný zvuk se jí nepodaří vyloudit. Pokouší se znovu zpívat, ale její hlas je chraplavý a slabý, postrádá jakoukoliv jasnost a

sílu. Hlas je stejný jako před objevením krásného hlasu. Hořce se usměje a vysype dvoje balení léků do toalety.²⁵

Hlas hlavní hrdinky příběhu je metaforou pro ženské já, které se snaží najít výrazové prostředky ve světě, kde je popírána jeho existence. Starý hlas je metaforou pro její potlačované já, popisováno jako slabé a chraplavé. Zatímco objevený hlas je čistý a krásný, značící zdravé a sebevědomé já.

V příběhu se Sajída bojí vyzradit tajemství manželovi. Její vysvětlení je považováno za šílené. Manželem je čistě považována za matku čtyř dětí a sexuální partnerku. Bakr ironicky poukazuje na zpěv ženy, který je neškodný a činí ji sebevědomou a na Abdul Hamída, který se chová jak neurvalec a směje se jako šílenec, ale přesto má status normálního člověka s oprávněním posoudit stav mysli své manželky. Bakr ukazuje, jak je ženský hlas kontrolován mužským útlakem, který působí na sociální, zdravotní a osobní úroveň. Lékař je vyobrazen jako člověk postrádající jakoukoliv lidskost či emoce. Z vyhození pilulek ženou do záchodu vyplývá její uvědomění si svého postavení. Prodavač chleba, doktor i manžel se shodují, že žena je duševně nemocná.²⁶

Autorka vedle sebe staví touhu ženy upřímně zpívat a odmítnutí jejího projevu mužem.²⁷ Ženský potenciál tu je spojován s šílenstvím. Duševní neklid popisovaný v povídkách je vlastní trýzeň spisovatelů, kterou zažili ve svém životě nebo metafora pro to, co se nemůže vyskytovat v kultuře.²⁸

V příběhu je napětí mezi potenciálně silnou tvořivostí žen a tvrdou ekonomickou a politickou realitou, kdy je žena nucena rodinou žít danou sociální roli. Ke konci příběhu je hlavní protagonistka sklíčená, přesto z posledního momentu vyplývá, že hrdinka nepřijala konečnou porážku.²⁹

²⁵ BAKR, Salwa. Translation by Denys Johnson-Davies. *The Wives of Men and other stories*. London: Quartet Books Limit, 1993, str. 57-70.

²⁶ MANISTY, Dinah. Madness as Textual Strategy in the Narratives of Three Egyptian Women Writers. *Alif: Journal of Comparative Poetics*. 1994, No. 14, str. 161.

²⁷ Tamtéž, str. 160.

²⁸ Tamtéž, str. 163.

²⁹ SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 164.

2.1.6 Zinat in the President's Funeral Procession

Příběh se odehrává za éry Násira (1956-1970). Hlavní postavou povídky *Zinat in the President's Funeral Procession* (*Zénát na prezidentském pohřbu*) je Zénát. Její život provází samé neštěstí. Jako malá dívka je poznamenána ztrátou otce. Těsně před svatbou jí budoucí manžel tragicky umírá. Pokouší se žít u bratra, kde se často hádá s jeho manželkou.

Zénát se pokouší kontaktovat prezidenta za účelem získání finančních prostředků, na které má nárok. Ačkoli je nevzdělaná a negramotná, je velmi podnikavá. Přesvědčí svého vzdělanějšího přítele, holiče Abduha, aby psal dopisy prezidentovi s žádostí, aby penzijní prostředky byly zaslány jí. Po nějaké době a díky vytrvalým dopisům, Zénát dostane finanční prostředky od vlády. Prezident umřel a Zénát se jako tisíce dalších účastní prezidentského pohřbu a truchlí pro něj. Později ji politické vědomí vede k tomu, aby se účastnila Chlebových bouří v roce 1977.

Bakr líčí zkušenosti Zénát, aby informovala o politických a sociálně-ekonomických problémech tehdejší doby. Zénát představuje ženu, jakou byla autorčina vlastní matka. Ženu, která nebyla podporována ve vzdělávání.³⁰

Příběh je vyprávěn prostřednictvím vševědoucího vypravěče, který někdy vypráví z pohledu samotné Zénát. Zénát disponuje politickou prozíravostí a instinktivní moudrostí. Zénát ztělesňuje zklamání a zlomené sny generace, která věřila v revoluční sliby. Patří k posledním zbytkům armády, která se držela na poslední pevnosti, zastoupené prezidentem Gamalem Abdelem Násirem. Stejně jako mnoho dalších Egyptanů, Zénát miluje prezidenta a neustále mu píše o svých problémech. Vidí v něm svou jedinou pomoc a podporu ve světě. Zénát bezmezně věří prezidentovi, její životní podmínky jsou však zoufalé a jediné pomoci se jí dostane v podobě finančního příspěvku. Při účasti na Chlebových bouřích v 1977

³⁰ SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 163.

se stále modlí za Násira a lpí na symbolech snů a nadějí, tím reprezentuje krizi celé generace.³¹

2. 2 Románová tvorba – The Golden Chariot

Román *The Golden Chariot (Zlatý vůz)* byl přeložen do několika jazyků. Vydán byl v roce 1991, přeložen do angličtiny byl v roce 1995.

Román popisuje životy vězňů v káhirském ženském vězení mezi padesátými a sedmdesátými lety. Román je reakcí na autorčino vlastní věznění. Salwa Bakr byla zatčena v srpnu 1989 a strávila dva týdny ve vězení pro ženy obviněné z politických spiknutí v Qanátiru. Obvinění bylo vykonstruované a pravděpodobně vyplývalo ze skutečnosti, že sama autorka byla na seznamu studentů, kteří demonstrovali v druhé polovině 60. let.³²

S prvky satirického stylu a humoru vypráví Bakr o hrstce žen, které se sešly ve vězení v Alexandrii. Společně tu poznávají mezi sebou ženskou solidaritu a laskavost, jež neměly možnost poznat v předchozím životě.³³ Kniha pojednává o jejich touhách, které sotva hrají roli v arabské společnosti. Pro autorku je rozpor mezi ženskými potřebami a konzervativním očekáváním v egyptské společnosti hnacím motorem pro její tvorbu.

2. 2. 1 Azíza

Hlavní hrdinkou románu je Azíza, členka alexandrijské aristokracie. Odpykává si doživotní trest za vraždu manžela své matky a tráví většinu času přemýšlením o zlatém voze, který považuje za svou záchranu. Přemýšlí, která z žen ve vězení by mohla jít s ní do nebes. V knize je postupně odkrýváno dvanáct životních příběhů vězněných žen, které Azíza zahrne do svého vozu.

³¹ ASHUR, Radwa. GHAZOUL, Ferial Jabouri. Translation by Mandy McClure. *Arab Women Writers: A Critical Reference Guide, 1873-1999*. American University Cairo Press, 2008, str. 140.

³² SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 165.

³³ MENDE, Claudia. *The Voice of the Marginalized* [online]. 2012-9---[cit. 2012-10-03]. Dostupné z <http://en.qantara.de/The-Voice-of-the-Marginalized/19889c21261i1p501/index.html>, str. 1.

Matka Azízy byla slepá od narození a otec jí zemřel na břišní tyfus, když byla malá. Matka byla velmi půvabná a pocházela z vlivné a bohaté rodiny. Po smrti otce se matka Azízy znovu provdala. Nevlastní otec poprvé projevil nepřiměřenou náklonnost k Azíze v jejích necelých třinácti letech. Náklonnost se vyvinula v sexuální zneužívání. Matka nic netušila kvůli své slepotě. Kolem Azízy se s přibývajícím věkem vyskytovalo dost nápadníků, ale ona zaujímalá odmítavý postoj, byla citově připoutána k nevlastnímu otci.

Jednoho dne vyrazily ženy na trh, aby koupily zlaté řetízky. Azíza za výlohou zlatnictví spatřila sympatického mladého muže, do kterého se zamilovala. Její láska byla opětována a mladík ji chtěl pojmout za manželku. Nakonec se Azíza rozhodla, že se nevdá a matce oznámila, že mladíka za muže nechce. Ve skutečnosti se bála, že vyjde najevo pravda o blízkém vztahu s otcem. Azíza se považovala za člověka dvojí tváře. Jedna její role spočívala v roli dcery, která je vděčná svému otci a laskavá ke své matce, a ve druhé byla půvabnou milenkou pro svého otce.

Později matka Azízy zemřela na zánět mozkových blan. Nevlastní otec nechtěl zůstat sám s Azízou kvůli pomluvám, vyhlédl si novou manželku Nádiru. Po oznámení o svatbě nevlastního otce s Nádirou se Azíza rozhodla, že ho zabije.³⁴

2. 2. 2 Umm Ragab

Ve vězení Azíza obývala samostatnou celu. Cítila se v ní dobře, mohla v klidu přemýšlet. Mohla přemýšlet o tom, koho vezme do krásného zlatého vozu s okřídlenými koňmi, který pojede do nebes. Rozhodla se vzít do svého vozu Umm Ragab. Azíza tuto ženu neměla zrovna v lásce, považovala ji za ztělesnění vulgarity a pokřivenosti. Umm Ragab se vždy snažila každému ve vězení zavděčit. Vězněna byla za kapesní krádeže. Azízin postoj k Umm Ragab se změnil ve chvíli, kdy zaslechla její nárek z vedlejší cely. Umm Ragab zemřela

³⁴ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 3-22.

dcera, která po sobě nechala tři osiřelé děti. Azíza plakala nad smutným osudem Umm Ragab a rozhodla se ji vzít s sebou do nebes.³⁵

2. 2. 3 Hinna

Hinna je odsouzena na deset let ve vězení za vraždu svého manžela. Nechala záměrně zapnutý plynový sporák, když manžel usnul. Hinnu si Azíza ihned oblíbila a pozvala ji na snídani do své cely. Hinna jí vyprávěla svůj příběh. Manžel ji sexuálně zneužíval od svatby. Azíze vypravovala svůj život plný utrpení. Svému druhovi porodila tři děti, ale on ji neustále obtěžoval svou nenasytnou sexuální touhou. Hinna si vymýšlela vlastní aktivity, aby unikla svému manželovi. Koupila si karetní hru, vrhcáby a šicí stroj, přesto byly její zájmy zmařeny manželem. I po odchodu všech tří dětí z domova se manžel choval stejně. Neustále vyžadoval po Hinně, aby se malovala a oblékala se do nočních košilek, které ukojí jeho touhu. Nutil ji k sexuálním praktikám, a to i přesto, že už bylo Hinně přes šedesát let. Byla unavena svým životem. Hinna vychovala tři syny, ale ani k jednomu nemohla jít bydlet, synové žili v malých bytech. Poslední týdny předtím, než Hinna zabila manžela, trávil manžel mnoho času mimo domov. Usoudila z toho, že má jinou ženu a že je tak otázkou času, kdy Hinnu vyhodí na ulici.

Večer poté, co se ujistila, že manžel tvrdě spí, pustila plyn ze sporáku a sama se uložila ke spánku na balkóně. Ráno soused přivolal policii. Hinna tvrdila, že se probudila přiotrávená, spala však v jiné místnosti než manžel. Soudem je shledána vinnou a místo k trestu smrti je odsouzena k deseti letům odnětí svobody. K trestu smrti nebyla odsouzena z důvodu svého pokročilého věku, kdy soud předpokládal, že se nedožije odchodu z vězení. Zatímco Hinna horlivě vyprávěla svůj příběh Azíze, Azíza přemýšlela nad tím, kam Hinnu ve zlatém voze posadí. Bude sedět vedle Azímy.³⁶

35 BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 24-32.

36 BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 35-52.

2. 2. 4 Azíma

Azíma, přezdívaná vysoká, měřila přes dva metry. Měřila dokonce o čtvrt metru více než její otec, který byl vždy považován za vysokého. Do svých dvanácti let byla Azíma stejně vysoká jako ostatní, ale ve svých šestnácti již přečnívala nad ostatními a setkávala se s čím dál tím větším zesměšněním. V rodině se udála nehoda, která její život kompletně změnila. Při požáru domu její strýc zachránil svou matku, otce a tři sestry, ale sám při požáru zahynul. Při smutečním obřadu, který je tradičně doprovázen nářky a oplakáváním žen, se projevil talent Azímy. Slova rozloučení pronesla poeticky a s velkou útechou. Od té doby se Azíma stala profesionálním smutečním hostem. Nejprve působila ve své čtvrti, později se dostala i na jiná místa. Ve svém povolání našla Azíma schopnost smířit se se svým životem, který byl do té doby plný útlaku. Trpěla hlavně kvůli své neobvyklé výšce, která nepatřila do přijatelných společenských norem.

Po nějaké době své aktivity rozšířila, začala zpívat. Založila svoji vlastní kapelu, se kterou hrála po okolí. Po oslavení svých čtyřiceti let se zamilovala do člena své kapely, do flétnisty Husajna. Azíma byla schopna pro lásku obětovat peníze i duši. Azíma si chtěla Husajna vzít, aby jejich vztah byl oficiální. Husajn svatbu odmítl kvůli finančním důvodům. Byl zaměstnán u ní ve skupině a z výplaty nebyl schopen zajistit náklady na svatbu a dům. Žádal o odložení svatby, dokud se finanční situace nezlepší. Ve skutečnosti si Azímu ani vzít nechtěl a neustále si vymýšlel laciné výmluvy. Azíma byla časem znepokojena, že jejich vztah pokračoval bez oddacího listu. Bála se, že na ni lidé budou špatně pohlížet a pomlouvat ji. Azíma omezila svůj vztah s Husajnem. Muž omezení špatně snášel a mstil se tak, že šířil detaily jejich vztahu mezi ostatní.

Azíma své trápení sdílela s houslistou z kapely. Scházeli se a postupně se stali dobrými přáteli. Azíma se do houslisty zamilovala. Bývalému milenci se však chtěla pomstít tím, že ho nechá vykastrovat. Po jedné akci se skupinou Azíma opila Husajna a do pití mu dala prášky. Vše měla promyšlené. Poté, co Husajn upadl do bezvědomí, byl najatým specialistou vykastrován.

Mezitím houslista Azímě nabídl sňatek, ačkoliv byl už ženatý a měl dvě děti. Azíma ho odmítla ze dvou důvodů. Tím prvním byl jeho příliš malý vzrůst, druhým důvodem byla stále láska k Husajnovi.

Když Husajn po probuzení zjistil, co se mu stalo, rozhodl se zůstat v tichosti. Nechtěl být středem posměchu. Toužil se Azímě pomstít, plánoval, jak jí na obličej vylije kyselinu sírovou, která jí znetvoří obličej. Husajn chtěl odstranit svého soka v lásce – houslistu. Najal vrahy, aby houslistu zabili. Houslista byl těžce zraněn, napadení přežil. Policii se podařilo Husajna vypátrat. Husajn se obhajoval tím, že se jednalo o pomstu ženě, která ho vykastrovala. Azíma byla odsouzena za tento čin a šla do vězení. Azíma byla šlechtná a hodná duše. Azíza ji zahrnula do svého zlatého vozu.³⁷

2. 2. 5 Umm al-Chajr

Další osoba, která byla zahrnuta do vozu, byla rolnice Umm al-Chajr. Umm al-Chajr bylo šedesát pět let a na svůj věk měla zachovalé zuby. Starala se s láskou o kočku Mišmišu, která měla meruňkovou barvu srsti. Umm al-Chajr navštívila Azízu v cele, aby si daly čaj s mlékem. Umm al-Chajr měla ráda čaj s mlékem. Umm al-Chajr zvláště voněla a Azíza přemýšlela, k čemu by vůni přirovnala. Připomínala jí vůni miminka. Azíza nikdy neměla děti. Nechápala krásu mateřství, dokud nepřišla do vězení, kde se stala svědkem stesku matek po dětech. Umm al-Chajr byla po dosažení puberty provdána. Porodila deset dětí, jejichž existence ji držela nad vodou ve vězení. S radostí myslela na své syny a dcery, zvláště na svého čtvrtého syna, který měl být ve vězení místo ní. Umm al-Chajr byla odsouzena na dvacet pět let vězení za drogový přestupek. Když policie přepadla dům, Umm al-Chajr převzala veškerou odpovědnost za drogy, které se našly. Skryté byly v košíku na rýži.

Azíza celou noc přemýšlela nad silnou osobností Umm al-Chajr. Obdivovala její pevné zdraví, přestože dala život deseti dětem. Jako jediná ve vězení netrpěla vysokým tlakem. Co na ní Azíza obdivovala nejvíce, byla

³⁷ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 52-67.

neuvěřitelně vysoká morálka a vyrovnanost. Umm al-Chajr brala všechny ženy ve vězení jako své dcery.³⁸

2. 2. 6 Aida

Umm al-Chajr vyprávěla Azíze příběh o spoluvězeňkyni, o Aidě. Aida trpěla podivnou neurózou, která jí způsobovala občasnou ztrátu paměti. Někdy zapomínala své jméno a byla neschopná poznat ostatní vězeňkyně. Stala se tak terčem výsměchu pro ostatní. Aida byla chudá, ubohá dívka, která prošla mnoha traumaty. Umm al-Chajr ji jednoho dne našla u umyvadla s mýdlem v puse, které chtěla pozřít. Umm al-Chajr jí vytrhla mýdlo a zabránila spolknutí. Aida křičela bolestí a zármutkem. Její potlačená bolest ji dovedla k šílenství. Jediné osobě, které se rozhodla svěřit svůj příběh, byla Umm al-Chajr.

Aidě bylo dvacet tři let, když ji rodina provdala za bratrance, který byl nejméně o dvacet let starší než ona. S manželem si nerozuměla a on ji bil. Aida si stěžovala matce, ale ta odmítla zasahovat. Aida rok od svatby stále nebyla těhotná, manžel ji prohlásil za neplodnou. Aida pro jistotu šla k doktorce, která ji ujistila, že je vše v pořádku. Doktorka navrhla, aby si manžel nechal udělat vyšetření. Manžel Aidu za tento návrh fyzicky napadl. Manžel se cítil dotčen a rozhodl se oženit s jinou ženou, která by mu porodila děti. O dva roky později matka Aidě oznámila, že se manžel bude ženit. Aida byla šťastná. Viděla nový vývoj situace jako šťastné řešení svých problémů. Matka byla překvapena dceřinou reakcí, jiné ženy by plakaly a naříkaly. Manžel si nakonec svatbu rozmyslel a svého kroku, kdy se stýkal s jinou ženou, litoval. Navrhl manželce, aby se obrátila na známého doktora v Káhiře, který se specializuje na neplodné ženy. Manžel změnil svůj postoj k dalšímu sňatku a Aida ztratila šanci na nalezení vnitřního míru. Vše se vrátilo do stavu, kdy manžel Aidu bil a týral. Při jednom incidentu, kdy měla Aida zkrvavený obličej od facek, zazvonil zvonek. Aida se utekla schovat na toaletu. Přišel je navštívit její milovaný bratr. Když si všiml krve na zemi, pustil se do boje s manželem. Aida vyšla z koupelny a jen přihlížela. Manžel skončil jako poražený, bratr mu vrazil nůž do boku. V tu chvíli

³⁸ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 71-83.

se tam zjevila matka a přikázala Aidě, ať manželovi nepomáhá, bude lepší, když umře. Matka vyhladila stopy. Pak poručila Aidě, aby si vzala nůž do ruky. Nasměrovala tak důkazy k Aidě a zprostila bratra viny. Matka přesvědčovala Aidu, že bratr nemůže být obviněn z toho, co se stalo. Zásadní chyba byla na její straně. Prosila, aby Aida ochránila bratra a zaručila nepoškození jména tím, že se přizná policii k vraždě. Skutečnost, že manžela zabil bratr, by mohla vést k prolévání krve mezi rodinami. Celá záležitost by mohla dosáhnout bodu, kdy by se synové zabíjeli navzájem a všichni muži by mohli být zničeni kvůli ní. Aida místo toho stráví pár let ve vězení a policii řekne, že vraždu neplánovala, ale zabila ho v sebeobraně.

Poté, co policie prozkoumala místo činu, odvezla Aidu na výslech. Matka slíbila, že zajistí nejlepšího právníka a nikdy ji neopustí během věznění. Konečný verdikt soudu bylo odsouzení na doživotí a rodiče ji záhy opustili. Aida se rodinu pokoušela kontaktovat různými způsoby a poslala jim mnoho dopisů. Uběhlo několik měsíců, ale nikdo jí neodpověděl. Nejvíce toužila vidět svého milovaného bratra, ale ani ten jí neodpověděl. Aida ztratila veškerou naději a přála si smrt.

Jednou ve vězeňské kuchyni potkala vězně, který pocházel ze stejné vesnice jako ona. Od něj se dozvěděla, že její rodina si žije dobře, ale její milovaný bratr umřel. Manželka se ho jednoho dne marně snažila probudit, zemřel na infarkt. Z bolesti se Aida pomátla a dala si do úst mýdlo, které ji Umm al-Chajr vytrhla.

Umm al-Chajr dopověděla smutný příběh a Azíza se rozhodla Aidu zahrnout do svého zlatého vozu.³⁹

2. 2. 7 Džamálat

Džamálat je další žena, kterou se Azíza rozhodla usadit do svého vozu. Džamálat byla vězněna pouze měsíc. Azíza s Džamálat si byly sympatické. Azíza věděla, že Džamálat pocházela z romské rodiny, která se živila krádežemi odjakživa. Džamálat žila s mladší sestrou ve městě Tanta, kde se živily krádežemi. Sestra Džamálat byla krásnější a o dost mladší, ale mentálně

³⁹ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 83-96.

postižená. Džamálat tak na ni musela dávat pozor. Džamálat se snažila sestru naučit základním postupům při krádežích. Pak se sestra seznámila s mladým mužem. Džamálat mu pohrozila, že jestli bude obtěžovat sestru, vyříká si to s ním. Jednoho dne mladý muž zaklepal na dveře, Džamálat mu otevřela a po muži hodila žehličku, když ji obtěžoval. Způsobila mu těžký otřes mozku. Poté se ocitla za napadení muže ve vězení.⁴⁰

2. 2. 8 Hudá

Hudá je nejnovější žena ve vězení a zároveň i nejmladší. Je jí teprve šestnáct let. I přes svůj nízký věk už má dvě děti a myšlením je mnohem starší. Hudá měla pokroucený osud. Vše začalo před pár lety, když šla s matkou na policejní stanici kvůli zabitě slepici. Slepici zabil soused a matka se chtěla pomstít. Matka během sporu dostala od souseda přímý úder cihlou do hlavy a přišla o oko. Matku nezajímalo oko, ale zabitá slepice. Na policejní stanici důstojníka nezajímalo ani ztracené oko matky, ani její zabitá slepice. Zajímala ho dcera Hudá. Důstojník se vyptával na dceru a po čtvrt hodině ji požádal o ruku. V tu chvíli matka zapomněla na své ztracené oko, mrtvou slepici a krutého souseda. Ani ve svých nejdivočejších představách by ji nenapadlo, že by mohla být ve spojení s vládou. Netrvalo dlouho a matka souhlasila se svatbou. Matka byla přesvědčená, že jí osud zkřížil cestu, aby dcera byla odtržená z naprosto mizerného života do lepšího.

O dva měsíce později se vzali. Hudě nebylo ještě ani třináct let. Během dvou let porodila manželovi dvě děti a také se stala drogově závislou. Nebylo dne, kdy by manžel domů nepřinesl heroin či hašiš, který zabavil při policejních nájezdech na dealery. Hudá se tak velmi rychle stala závislou a závislost předala i na své druhé dítě, které projevovalo abstinenční příznaky. Časem manžel chodil domů méně a méně a nechával rodinu opuštěnou kvůli jiné ženě, kterou poznal

⁴⁰ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 99-106.

v práci. Hudá se v nouzi chopila nejstaršího řemesla na světě – prostituce. Azíza se rozhodla, že Hudu zahrne do svého vozu.⁴¹

2. 2. 9 Mahrúsa a Safíja

Ve vězení byly další dvě ženy, Mahrúsa a Safíja. Obě ženy si přátelsky prozpěvovaly a povídaly si o svých životech. Vztah mezi ženami byl vřelý a přátelský. Mahrúsino srdce nebylo tak dobré a čisté jako Safíjino. Mahrúsa byla plná nenávisti k lidem, svému životnímu osudu a manželovi.

Mahrúsa s manželem neměla nikdy hezký vztah. Manžel ji urážel, jak mohl. Tvrdil, že je ošklivá a znetvořená. Mahrúsa si uvědomovala pravdu jeho tvrzení a neprotestovala, když ji manžel byl nevěrný. Sama sobě přiznala, že byla ošklivá. Měla široký obličej, ohrnutý nos a vyboulené oči. Věděla, že nikdy nebude krásná, protože vzhled byl v rukou osudu. Toužila aspoň po normální tváři. Mahrúsa se o sebe snažila pečovat. Barvila si často hlavu hennou a používala všelijaké kosmetické přípravky. Nejvíce ji mrzelo na manželovi, bylo, že nikdy neoceníl její snahu vypadat upraveně. A nikdy nepoděkoval za peníze, které vydělala. Bez ohledu na její vzhled trval na pohlavním styku s ní každou noc. Výsledkem byli čtyři dívky a dva chlapci. Od manžela neslyšela laskavé slovo. Přesto se o něj starala a vařila mu ty nejlepší pokrmy. Manžel pracoval jako dělník, ale časem musel přestat kvůli zdravotním potížím. Od té doby seděl doma a nic nedělal. Mahrúsa se snažila svému druhovi, co nejvíce zpříjemnit život, ale on jí na oplátku, co nejvíce znepríjemnit. Nahromaděný vztek si vybíjel na ní a i na dětech. Manžel ji časem začal okrádat. Jednou přišla z práce domů a televize, na kterou dlouho šetřila, byla pryč. Manžel ji prodal za směšnou částku. Po mnoha letech trápení s nemocným manželem, který byl gambler a sadista, toužila žena zmizet ze světa. Manžel ji v konečné fázi vztahu okradl o zlatý prsten a zmizel. Po odchodu manžela byla Mahrúsa nucena vyzkoušet různé práce, aby uživila rodinu. Soused ji později nabídl, aby pracovala v „Punch and Judy show“. Hrála roli tchyně a její chraplavý hlas slavil velký úspěch. Mahrúsa našla ve své

⁴¹ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 107-110.

práci zalíbení a hlavně děti si ji velmi oblíbily. Nedlouho poté musela práci opustit, muž ze show jí dělal neslušné návrhy.

Po opuštění práce přišly zlé časy. Mahrúsa byla nucena žebrot na ulici, aby uživila šest svých dětí. Dokonce prohrabávala popelnice, aby našla nějaké jídlo. Jednoho dne se na ni usmálo štěstí. Manželův příbuzný nabídl Mahrúse práci ve vězení. Z Mahrúsy se stala dozorkyně. Její práce jí otevřela oči a poznala smutné osudy vězňených žen. Uvědomila si, že v životě netrpěla jen ona, ale i jiné ženy. Její životní zkušenosti z ní učinily soucitnou dozorkyni.

Safíja prožila mnohem více času ve vězení než ostatní vězeňkyně. Poprvé do vězení přišla v šestnácti letech, když byla odsouzena za krádeže na rok. V devatenácti letech se přidala ke skupině ozbrojených lupičů a byla odsouzena k šesti letům veřejně prospěšných prací. Poté se provdala za jednoho z příbuzných, který byl nezaměstnaný, ale vlastnil byt s přijímacím pokojem a dvěma ložnicemi. Safíja byla podnikavá žena. Nakoupila levné náhrdelníky, náramky a náušnice a prodávala je ženám po okolí. Svůj obchod rozšířila a připravovala například nevěsty na svatbu. Stala se vyhledávanou osobou. Nikdo ze známých neznal její kriminální minulost a ona si tak dokázala vybudovat život, o kterém těžko kdy jen snila. Po pěti letech manželství dala život dvěma chlapcům, dvojčatům. Co Safíju odlišovalo od ostatních, bylo její skleněné oko. Oslepla na něj jako malá, když ji nevlastní otec poranil. Rodinný život Safíje vyhovoval. Chtěla své syny poslat na univerzitu, aby si splnila sen, který sdílela se svým manželem. Sen, který držel tisíce chudých lidí nad vodou po Násirově oznámení volného vzdělávání pro všechny. Safíja s manželem věřili, že vysoké vzdělání je jedinou cestou, jak se stát váženým ve společnosti. Safíja tvrdě pracovala a chlapcům poskytla vše potřebné. Zajímala se o nejnovější vynálezy a doma tak nikdy nechyběla poslední vymoženost. Její touha po moderních věcech ji dohnala do světa Tafídy, největšího drogového dealera nechvalně proslulého v okolí. Safíja se ujala těžkého úkolu distribuce drog. Časem si z prodeje drog vydělala mnohem více peněz, než kdyby pracovala někde ve fabrice. Její finanční situace se zlepšila na tolik, že koupila svým dvěma synům a manželovi obchod. V obchodě prodávali videokazety. K velké smůle Safíjy ji zadržela policie s plnou kabelkou bílého prášku. Safíja se tak navrátila do vězení. Její pobyt se lišil od předchozích, necítila zoufalství jako předtím. Podařilo se jí zajistit dobrý život pro

své děti. Jeden z důvodů, proč nebyla znepokojená, byl, že z peněz z drog koupila zlaté šperky, které pečlivě uschovala.

Safíja byla odsouzena na doživotí, ale děkovala Bohu, protože krátce po jejím uvěznění, začal být ukládán trest smrti dealerům a pašerákům. Časem na ni padal splín, že umře sama, daleko od svých synů. Strávila mnoho nocí přemýšlením o nich a prolila mnoho slz. Aby nebyla tak smutná, mluvila k nim ve snech. Jak čas ve vězení plynul, Safíja cítila stále větší zlost k vládě, kterou považovala za příčinu svého neštěstí a odloučení od rodiny.

Safíju a Mahrúsu pojilo pouto přátelství, byly si věkově blízké a sdílely zkušenosti se svými dětmi. Po mnoho let pozorovala Azíza vztah mezi Mahrúsou a Safíjou. Vztah založený na lásce a upřímnosti mezi ženami ji utvrdil v tom, že by měla obě ženy zahrnout do zlatého vozu. Azíza došla k tomuto rozhodnutí, přestože nikdy neměla příliš ráda Safíju. Později Mahrúsa našla Safíju mrtvou. V rukou pevně držela fotku svých dvou synů. Smáli se na ní šťastně bez obav o budoucnost.⁴²

2. 2. 10 Bahíqa Abdel Haqq

Doktorka Bahíqa Abdel Haqq byla ve vězení respektovaná a všemi oblíbená. Lidé ji respektovali, protože byla doktorka. Bahíqa zapříčinila smrt devítileté holčičky, když ji podala nepřiměřené množství anestetik. Hořkost, kterou doktorka cítila nad nechtěným činem, byla zmírněna pouze tříletým trestem. Ve vězení se trápila, dokonce přemýšlela o sebevraždě. Doktorkou se chtěla stát od útlého dětství a tvrdě šla za svým cílem. Školní léta pro ni nebyla zrovna dobrá vzpomínka. Její otec pracoval jako noční hlídač a ona často neměla ani na svačinu. Otec ji ve studiu podporoval a jeho snem bylo ji vidět jako vystudovanou doktorku. Než stihla Bahíqa dokončit studium, otec zemřel na rakovinu močového měchýře. Jestliže doktorka byla výborná v medicíně, naopak zaostávala v lásce. Během tří let, které strávila na univerzitě, se sblížila pouze s jedním mužem. Souhlasila s návrhem schůzky a od té doby spolu chodili. Tuto dobu považovala za období naplnění svých snů. Přítel nebyl tak zdaleka úspěšný

⁴² BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 113-135.

ve studiu jako ona, přesto si ho představovala jako budoucího manžela. Po dvou letech ji opustil kvůli jiné ženě. Po absolvování univerzity si jako doktorka moc nevydělalala. Neustálé přemýšlení nad významem lidské existence a absurdity své společenské pozice ji dohánělo k mírnému šílenství. Nikdo si nevšiml mírné schizofrenie, protože milióny lidí trpěly stejnými potížemi. V práci se chovala přísně. Sestřičkám nadávala za každou maličkost a byla krutá k pacientům, kteří neposlouchali její instrukce. Příčinou jejího lehkého šílenství byla touha vzbuzovat respekt a úctu u ostatních. Otázka svatby pro ni byla nepřijatelná, protože bylo pro ni těžké najít vhodného partnera. Ve vládní nemocnici byla obklopena mnoha již ženatými muži nebo muži, jejichž život se točil výhradně kolem práce.

Situaci jí neusnadňovala ani její rodina. Někteří z jejích starších bratrů a sester neměli žádné vzdělání. Jedna se provdala za chudého muže, druhá se provdala s obtížemi, byla postižena obrnou. Bratr, který byl věkově nejbližší doktorce, získal středoškolské vzdělání po opakovaném pokusu. Další bratr trpěl Downovým syndromem a žil pouze do svých devatenácti let.

Doktoři nepovažovali Bahíqa za atraktivní. Kdo by toužil po ženě, která nemá peníze, krásu a její rodina nemá žádný společenský status? Sousedí a příbuzní se jí snažili dohodit muže z okolí, ale žádný nesplňoval její kritéria. V jednom případě se doktorka Bahíqa téměř provdala za lékárníka z její čtvrti. Jeho manželka zemřela a zanechala po sobě čtyři děti. Rozhodnutí provdat se změnila, když zjistila, že nejstarší dítě je ve stejném věku jako ona.

Po osudné události, kdy malé dívce podala příliš mnoho anestetik, rodiče zažalovali vlastníka kliniky a ji. Bahíqa byla odsouzena k tříletému vězení. Zatímco vlastník kliniky zaplatil pouze několik tisíc liber. Bahíqa strávila bolestné roky ve vězení a nebyla schopná se zdejšími podmínkami přizpůsobit.⁴³

2. 2. 11 Zajnab Mansúr

Zajnab Mansúr byla jednou z dalších vězeňkyň, která byla respektována ostatními. Zajnab oplývala neskutečnou krásou. Pocházela z dobře situované

⁴³ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 139-150.

aristokratické rodiny. Díky svému jmění byla populární ve vězení a ostatní se o ni dobře starali. Její osobnost se líbila každému a pro svůj dobrý smysl pro spravedlnost se stávala prostředníkem ve sporech mezi vězni. Zajnab Mansúr se ocitla ve vězení po zabití švagra, strýce svých dětí. Zabila ho snadně a jednoduše jako profesionální zabiják. Lidé nevěřili, že tato krásná drobná žena je někoho schopná zabít. Zajnab svého činu nelitovala, klidně by ho zabila znovu.

Před touto událostí vedla Zajnab kouzelný život plný radosti jako hrdinka v nějakém egyptském filmu. Zajnab byla jedinou dcerou muže, který pocházel z egyptské rodiny s mamlúckými kořeny. Zajnab si užívala večírků v káhirských klubech, nosila drahé oblečení podle poslední módy. Zamilovala se do pohledného pilota, s nímž počala dva chlapce. Mladou rodinu postihla tragédie, manžel zemřel při leteckém neštěstí. Po smrti manžela se Zajnab změnila, uzavřela se do sebe. Ztratila svou eleganci a nosila prosté oblečení, které zakrývalo její krásu. Styk s lidmi omezila na minimum. Odřízla se od okolního světa a pečlivě se starala o děti. Bratr zesnulého manžela se po jeho smrti začal zajímat o chlapce. Ne však z důvodu, že by měl obavy o jejich budoucnost, ale chtěl získat značné bohatství po svém bratrovi, které náleželo chlapcům. Neustále Zajnab předhazoval návrhy, jak investovat její peníze. Zajnab cítila, že by ji mohl dostat do problémů, tak odmítala. Snažil se získat její náklonnost, ale Zajnab ho neměla ráda. Poté švagr obrátil svou taktiku proti ní, pomlouval ji po okolí. Celá situace dosáhla vrcholu, když se ocitli u soudu. Švagr podal žádost, aby děti byly svěřeny do péče jemu. Jeho právník se u soudu snažil prokázat, že je Zajnab šílená. Soudce shledal, že je Zajnab duševně v pořádku, což potvrzovala lékařská zpráva. Vzhledem k tomu, že strýc podnikal, přiznal mu soudce lepší kvalifikaci k výchově dětí. Zajnab si s sebou k soudu vzala manželovu pistoli, kterou v noci nabila třemi kulkami. Namířila ji na švagrovu hrud' a jeho pomstychtivý úsměv se změnil ve výraz intenzivní bolesti. Cítila velkou úlevu na duši. Díky advokátovi byla odsouzena pouze na sedm let vězení. Zajnab byla vděčná, že z toho vyvázla celkem lehce. Hlídní dětí i finance svěřila sestřenici, která byla jako její sestra a dětem jako druhá matka. Navíc chlapci zdědili všechnen majetek po zavražděném strýci.

Ve vězení Zajnab a doktorka Bahíga spolu trávily mnoho času. Azíza se rozhodla je zahrnout do zlatého vozu. Ve voze bude potřeba šikovné lékařky a citlivé a vznešené duše jako byla Zajnab.⁴⁴

2. 2. 12 Šafíqa a Umm Abdel Azíz

Ve vězení pobývala zvláštní dívka. Přezdívalo se jí „Tichá Šafíqa“. Právě důvody, proč byla ve vězení, nikdo neznal. Nikdo neznal její minulost. Jeden den se ocitla ve vězení za to, že žebrela opakovaně na ulici. Šafíqa byla pomatená a nemluvila. Doktoři ji vyšetřili a potvrdili, že je fyzicky v pořádku. Byli názoru, že němotu jí způsobil traumatický zážitek. Šafíqa se ve vězení s nikým nehádala a vždy se usmívala. Nemluvila a neodpovídala na otázky. Ostatní vězni se podívovali nad jejím chováním, ale byla jim sympatická. Nikdy neprojevovala známky hladu a žízně. Snědla vždy to, co jí bylo dáno, a byla schopná vydržet celé dny bez jídla. Občas ležela na modlitebním koberečku a vypadalo to, že cvičí jógu. Navzdory jejímu stavu myslí si byla Šafíqa vědoma toho, co se stalo a stále trpěla hrozným soužením, které jí způsobilo němotu. Rozhodla se odříznout od světa a vzdát se komunikace s ostatními lidmi. Podivná věc byla, že Šafíqa nebyla vyloženě žebračkou. Nežebrela, pouze přebývala naproti mešitě, kde spala pod stromem ve veřejné zahradě. Její žalostný vzhled vzbuzoval soucit kolemjdoucích, někteří jí občas hodili peníze nebo kousek koláče. Policejní důstojník, který ženu zajal, se domníval, že je profesionální žebračka, která využívá sympatie ostatních.

Před toulavým životem žila jako spořádaná dívka nižší střední třídy v klidném domově. Rodina se starala o ovdovělou sestru, která byla o osm let starší než Šafíqa, a dva bratry. Matka zemřela a otec se rozhodl znovu oženit. Otec byl velmi přísný na dcery z obavy, že bez matčiny výchovy budou divoké. Lpěl na tradicích a na zachování dobré pověsti rodiny. Šafíqy ovdovělá sestra byla krásná žena. Provdala se, když jí bylo sedmnáct let a na svět přivedla tři děti. Její manžel byl armádní důstojník, který odešel jedno čtvrtěční ráno roku 1967 a nikdy se už nevrátil. Poté, co bylo jisté, že se její muž nevrátí, rozhodla se nikdy neopakovat bolestnou zkušenost. Žila mnoho let bez jakékoliv touhy po životě

⁴⁴ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 150-159.

s jiným mužem. Po několika letech poznala muže, kterého si nemohla vzít z důvodů rozdílné náboženské příslušnosti. Musela svůj vztah skrývat před rodinou. Sestra pracovala jako soukromá učitelka a hodiny vyučování používala jako alibi pro schůzky s mužem. Šafíqa obdivovala svou krásnou sestru. Vdova a milenec si byli věrni ve své lásce, která každým dnem nabývala na intenzitě. Muž sliboval, že ji nikdy neopustí. Jeho stará matka ho však každý den prosila, aby se oženil. Sestra dostávala spoustu nabídek k sňatku, ale odmítala je. Jeden z jejích vytrvalých nápadníků byl podnikatel. Žádal ji o ruku opakovaně, ale sestra vždy odmítla. Snažil se získat přízeň její rodiny. Nejstaršímu bratrovi sehnal práci v cestovní kanceláři a otci opatřil naslouchátko dovezené ze Švýcarska. Byl bohatý a mohl si to dovolit. Muž vdovu často navštěvoval a všiml si, že na soukromé lekce svých žáků se maluje a voní. Začal mladou ženu sledovat. Netrvalo dlouho a objevil tajného milence. Podnikatel ji následoval na schůzku s mužem, kde je společně viděl. Žena věděla moc dobře, že kdyby otec odhalil tuto záležitost, mohla by zemřít. Ale protože si mladého podnikatele nevěšila, nevědomky uzavřela svůj nebohý osud. Podnikatel provedl akt pomsty za její odmítání. Zvážil klady a zápory a došel k závěru, že vdova bude pokračovat v odmítání jeho návrhů kvůli jinému muži. Podnikatel informoval otce, že viděl jeho dceru v kavárně, jak seděla s cizím mužem. Kavárna byla známým útočištěm pro zamilované. Když se otec o celé záležitosti dozvěděl, byl pobouřen chováním své dcery a také informací, že muž byl jiného náboženského vyznání než jeho dcera. Starý strohý muž učinil nenávratné rozhodnutí o jejím osudu. Vdova podle otce poskvnila rodinnou čest. Bratr pod záminkou nákupu vylákal sestru do pouště. Odvezl ji do pouště několik kilometrů vzdálené od města, kde již čekal najatý vrah. I přes prosby o ušetření jejího života, bratr neustoupil. Vrátil se domů a oznámil úspěšnost akce otci. Otec byl uklidněn, jeho jméno bylo očištěno. Nechal si zavolat Šafíqu a pohrozil jí trestem smrti, pokud to někomu vyzradí. Šafíqa celou následující noc nespala. Ráno ji vzbudily děti, a když zjistily, že jejich matka nebyla doma, daly se do usedavého pláče. Šafíqa nevěděla, co jim říct. Truchlila a nedokázala se postavit situaci. Další noc, kdy si byla jistá, že všichni spí, utekla. Od té doby se z dívky stala tichá žena, která utrpením zestárla o několik let. Od poslední strávené noci v otcově domu nepromluvila jediné slovo. Přespávala, kde

mohla, a potulovala se po ulicích. O několik měsíců později se stala obyvatelkou vězení. Azíza cítila lítost nad Šafíqou a zahrnula ji do svého vozu.

Hádždža Umm Abdel Azíz⁴⁵ byla další osobou zahrnutou do zlatého vozu. Umm Abdel Azíz se pečlivě starala o Šafíqu, bez její péče by pravděpodobně již dávno zemřela. Objímala ji, když měla jeden ze svých obvyklých nervových záchvatů. Šafíqa připomínala Umm Abdel Azíz jejího syna, který zahynul ve válce v roce 1973. Šafíqa měla dokonce podobné rysy jako zemřelý syn.

Umm Abdel Azíz trpěla zármutkem, že syna již nikdy neuvidí. Do vězení se dostala kvůli nedodržení zákona. Po obdržení peněz jako kompenzace za synovu smrt nechala vystavět dvě patra ke svému domu. Porušila zákon, protože začala stavět bez potřebného povolení. Porušení zákona ji dovedlo do vězení.

Umm Abdel Azíz byla inteligentní a vyrovnaná žena. Pravidelně se modlila a postila. Modlila se často za Šafíqu. Umm Abdel Azíz trávila mnoho času ve vězení vyráběním amuletů pro ostatní a recitovala si nahlas verše z Koránu. Dozorkyně a vězeňkyně ji měly rády, jediný její nešvar bylo hlasité chrápání.⁴⁶

2. 2. 13 Vůz stoupá do nebe

Azíza zůstávala ve své cele čtrnáct hodin denně sama. Její cela byla uzamčena v pět odpoledne a v sedm ráno odemčena. Po nocích si povídala s matkou, s nevlastním otcem a s těmi, které zahrnula do zlatého vozu. Vůz odnese všechny do krásného světa v oblacích.

Azíze bylo dovoleno zůstat v ženském vězení několik let, místo toho, aby byla v psychiatrické léčebně. Lékaři byli zmateni jejím stavem. Důvodem, proč pobývala v osamocené cele, bylo jedno její napadení spoluvězeňkyně. Ve své cele přemýšlela nad svým osudem. Svého otce nezabila z touhy po vraždě či pomsty, ani její čin nebyl motivován hněvem a nenávistí. Zabila ho kvůli zachování jedinečné vášnivé lásky. Nevlastní otec ji vytrhl z kořenů života. Azíza nikdy nelitovala, že ho zavraždila. Mnoho nocí trávila povídáním s ním. Přemýšlela i o matce, ke které nebyla upřímná. V cele se začala soustředit na výstup zlatým

⁴⁵ Hádždža je výraz pro ženu, která vykonala pouť do Mekky, nyní běžně používán pro starší ženu.

⁴⁶ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 163-180.

vozem. Všechny cestující v mysli oblékla do nejkvalitnějších látek a nechala je učesat vyhlášenou kadeřnicí. Dlouhé noci diskutovala s návrhářkou, která šila šaty pro matku a pro ni. Mluvila s ní o látkách a barvách, které se ke každé ženě hodí nejlépe. Vybrala jim dokonce šperky.

Po usilovném přemýšlení se Azíza rozhodla do vozu zahrnout vězeňské kočky včetně Mišmiši. Azíza rozhodla, že vzlet se uskuteční v noci a proběhne v klidu a rychlosti. Koně poprosí, aby nepřitahovali pozornost svým řehtáním. Poté Azíza vzbudí vězeňkyně a dovede je k vozu. S přihlížející konečnou událostí Azíza nespala celou noc. Její oči se zavřely až za svítání. Následující noc byly veškeré přípravy k vzestupu dokončeny. Azíza v cele si jmenovala jméno po jméně a oblékla si černý sametový oděv s dlouhými rukávy. Poté zkontrolovala všechny ženy a ujistila se, že jejich oblečení bylo v pořádku. Azíza si vzala na starost kočku Mišmišu, uvázala ji červenou hedvábnou stuhu kolem krku. Nezapomněla ji pověsit zvoneček na obojek. Každý se usadil na místo ve voze a Azíza dala znamení, aby začala hrát nebeská kapela. Azíza se na rozloučenou podívala s opovržením na dozorkyně, vězení a celý svět. Poté dala povel ke startu a krásní bílí koně rozprostřeli svá zlatá křídla.

Ve stejnou chvíli byla Azíza osamělá ve své cele a neúměrně ji stoupl tlak. V hlavě se jí promítl celý život plný radosti a smutku až do konce. Azíza ztratila vědomí a začal její konečný boj se smrtí. Viděla, jak se ženy s vozem řítí dolů. Snažila se zvednout ruku, aby koně mávali svými křídly a stoupali do nebes. Azízino srdce bilo neskutečnou rychlostí. Držela se života do té chvíle, dokud nebyla přesvědčená, že ženy jsou bezpečně ve vozu. Teprve pak bílí koně zvedli svá kopyta a začali mávat zlatými křídly až do nebes.⁴⁷

2. 3 Rozbor románu

V románu autorka používá metodu rámcového vyprávění, kdy je nosný příběh protkán řadou rozmanitých historek. Tato forma je známou technikou v arabské literární tradici. Metodu přizpůsobuje k popsání aspektů znalostí a

⁴⁷ BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008, str. 183-193.

zkušeností žen. Využívá tuto metodu, pomocí níž líčí proces, kdy se Azíza seznamuje a vybírá spolence do vozu. Tento proces se stává prostředkem, kterým se čtenář dozvídá o životě vězeňkyň a sociálních a ekonomických okolnostech, které přispěly k jejich osobním tragédiím. Řada životních příběhů, jež tvoří román, je vyprávěna vševědoucím vypravěčem, který někdy vypráví z pohledu Azízy. Prostřednictvím vševědoucího vypravěče Bakr popisuje chování žen a sociální podmínky tak, že některé situace jsou komické, ironické a kritické. Bakr používá k výstavbě přítomnosti žen jejich minulost. Styl, kterým je příběh vypravován, je stejný jako u *Tisíce a jedné noci*. Vyprávění, ve kterém příběh vede do dalšího, budí zdání příběhu bez začátku, středu či konce. Vševědoucí vypravěč plní v *The Golden Chariot (Zlatý vůz)* stejnou úlohu jako Šeherezáda v *Tisíce a jedné noci*, jednotlivé příběhy propojuje. Azíza se setkává postupně s dalšími vězni a pak se přesunuje od popisu setkání k popisu jejich života a zločinů. Nakonec je líčen vztah mezi Azízou a popisovanou vězeňkyní. Dinah Manisty⁴⁸ poznamenává, že prostřednictvím vyprávění žen dochází k sebevyjádření a seberealizaci žen.⁴⁹ Skrz příběhy žen ve vězení čtenář zjistí, že většina jejich činů je výsledkem zneužití jejich těl a osobností muži. Kruhová forma vyprávění autorce umožňuje popisovat prostředí žen ve vězení, kde toho není moc na práci.

Azíza Alexandrijská umírá v poslední kapitole románu Salwa Bakr. Před smrtí provádí konečné přípravy na odchod ve zlatém voze, který nestoupá do nebes. Nápad Azízy, stejně jako její pokusy, navrhují vytvoření nových organizačních forem a novátorské směry. Smyslem není dosáhnout nebes, ale přetřídit danou politickou, sociální a kulturní mapu Blízkého východu a mezinárodní řád.⁵⁰

Zajímavý názor na odlišné postavení ženy a muže ve vězení předkládá sama autorka. Zatímco hlavní životní náplní egyptské ženy je výchova dětí a starost o domácnost, manžel žije společenským životem. Udržuje vztahy s přáteli. Ve vězení je tak popřena existence ženy. Vzhledem k tomu, že muž může i nadále rozvíjet přátelství s jinými mužskými vězni, část jeho společenské

⁴⁸ Dinah Manisty přeložila *The Golden Chariot (Zlatý vůz)* z arabštiny do angličtiny.

⁴⁹ SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 171.

⁵⁰ PETEET, Julie. HARLOW, Barbara. Gender and Political Change. *Middle East Report*. 1991, No. 173, str. 8.

existence zůstane neporušená v rámci stěny vězení. Tak to ale není v případě ženy. Bakr tvrdí, že za normálních okolností jsou ženy zapojeny do udržování rodiny, provozování svých domácích prací a uspokojování potřeb svých manželů, že nerozvíjí silné citové vazby s jinými ženami. Kontakt mezi ženami se omezuje na společenskou úroveň. Autorka tak vězení považuje za místo, kde žena musí vyvinout novou podstatu bytí. Omezené prostředí jí dovoluje realizovat samu sebe, vyvíjet nové vztahy a navázat opravdové přátelství. Ženské vězení se stává místem osvobození. Román *The Golden Chariot (Zlatý vůz)* je odsouzením morálních, ekonomických, sociálních a politických rysů egyptské společnosti.⁵¹

Satirický přístup autorky k tragickým situacím vězňů a její odmítnutí zobrazovat ženy jako nevinné oběti získalo ocenění egyptských kritiků.⁵²

3 POHLED AUTORKY

Nedávnou politickou změnu v Egyptě, kdy v únoru 2011 padl dlouholetý režim Husního Mubáraka, vnímá Bakr jako zásadní převrat ve svém životě. Sama vidí svůj podíl na protestním hnutí, ženy byly najednou odvážné dělat věci, o kterých dřív jen snily. Vidina společnosti, kde muži a ženy si jsou rovni, se náhle stala dosažitelnou. Odhodlání žen považuje za důležitou zprávu revoluce. Ženy více bojují za svá práva, což znamená, že se jejich situace zlepšuje. Před revolucí nikdo nemluvil o problémech jako sexuální obtěžování či znásilnění. V současné době dochází k překonávání pocitů viny a předávání případů soudům.⁵³

Zajímavé je kulturní prostředí v Egyptě. Zatímco Bakr slaví mezinárodní úspěch jako spisovatelka, její práce postrádá uznání doma. Získala četná mezinárodní uznání za romány, povídky a příběhy. V Německu obdržela například cenu *The Deutsche Welle Prize for Literature* v roce 1993. Ještě však

⁵¹ SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 168.

⁵² SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 172.

⁵³ MENDE, Claudia. *The Voice of the Marginalized* [online]. 2012-9---[cit. 2012-10-03]. Dostupné z <http://en.qantara.de/The-Voice-of-the-Marginalized/19889c21261i1p501/index.html>, str. 1.

neobdržela jedinou cenu v Egyptě. Nejenom to, dostává méně peněz za stejnou práci než mužské protějšky.⁵⁴

V Egyptě jsou literární ceny udělovány mužským umělcům, kteří mají dobré vztahy s vládou. Bakr si uvědomuje, že literární ceny nejsou vždy uděleny v souladu s objektivními kritérii. Navzdory distancování se od feministek, Bakr souhlasí s mnoha liberály v tvůrčím sektoru, kteří tvrdí, že Muslimské bratrstvo představuje vážný problém pro Egypt. Jestliže jsou ženská práva omezena, egyptské ženy najdou způsob, jak bojovat, stejně jako ženy v jejích románech, které si nedovolují být utiskované a zarputile si hlídají svoji důstojnost.⁵⁵

Za jeden z problémů ženských spisovatelek považuje Bakr absenci ženského dědictví v literatuře. V Egyptě neexistuje žádná ženská literární tradice, návaznost, v které by se dalo pokračovat.⁵⁶

4 OBRAZ ARABSKÉ ŽENY V TVORBĚ

Salwa Bakr se stala vynikající autorkou mezi egyptskými spisovatelkami pro své zachycení marginalizovaných žen, tedy postavených na okraj společnosti. Skrze své brilantní využití hovorové arabštiny vytváří tragické životy, které jsou komické ve svém rozvoji. Vyobrazuje ženy, které žijí v chudobě a útlaku.⁵⁷

Na práci Salwy Bakr nahlíží Hoda El Sadda, která recenzuje práci egyptských spisovatelek. Salwa Bakr si osvojila metodu rámcového vyprávění⁵⁸. Píše o ženách, které odmítají podmaněný status vůči mužům, dobývají se ke svému já a přijímají ženskou zkušenost jako autentickou formu kulturního vyjádření. Sadd sleduje egyptskou spisovatelskou scénu po desetiletí a Salwu

⁵⁴ Tamtéž, str. 2.

⁵⁵ Tamtéž, str. 3.

⁵⁶ ZEIDAN, Joseph. Arab Women Novelists: The Formative Years and Beyond. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, University of London, 1996 59(2), str. 352.

⁵⁷ BOOTH, Marilyn. The Eye of the Mirror. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1996, 23(2), str. 234.

Bakr hodnotí jako osobu, která rozvíjí svůj vlastní hlas v podmanivých příbězích. Její psaní není dvojnásobné a nepíše proti mužům.⁵⁹

Salwa Bakr se ve svých příbězích zaměřuje na ženy postavené na okraji společnosti. Vyzdvihuje jejich vnitřní sílu a touhu po emancipaci. Dovoluje svým postavám, aby mluvily samy za sebe. Zajímá se předně o ženy vyvržené, mentálně choré nebo neschopné. Jedná se o ženy, které spáchaly zločiny jako výsledek nepříznivých životních podmínek. Ženy utíkající do snů či šílenství jako způsobu přijetí svého osudu. „Moje postavy jsou ženy, které jsou nenápadné a nemají žádné uplatnění,“ tvrdí Bakr.⁶⁰ To představuje vědomý pokus Salwy Bakr odlišit svou práci od autorů mužského pohlaví, kteří pohlížejí na ženy především jako na manželky a milenky. Salwa Bakr prohlašuje: „Píši o vdovách a odmítnutých ženách, které jsou osamělé, nicméně mají své touhy.“⁶¹

Většina ženských postav autorky trpí pro zažitě postoje vůči ženám, ale také mají nedostatky. Bakr tvrdí, že žena v egyptské společnosti plní funkci matky, manželky, milenky, je tak nástrojem pro plnění tužeb druhých. Žena je zřídka v pozici, aby samostatně rozhodovala o svém životě a aktivitách, je jí tak odepřena její individualita. Podle autorčina názoru člověk, který je nesamostatný, nemůže dosáhnout vztahu na úrovni opravdového přátelství.⁶²

Originalita autorčiny práce tkví ve způsobu, kterým píše. Spojuje arabštinu spisovnou, hovorovou a arabštinu použitou v Koránu. Zdůrazňuje bohatost populárního jazyka chudých a nevzdělaných žen, a tím rozvíjí působivé charaktery.⁶³

Témata, která prostupují autorčinou tvorbou – nedostatek osobní svobody kvůli omezujícím sociálním postojům, utlačování chudých v důsledku politiky, vládní korupce, konzumerismus a autoritářství egyptského režimu jsou společné pro více egyptských autorů. Jedinečnost Salwy Bakr tkví v experimentování s jazykem a ve způsobu vyprávění. Příběhy čerpá z prostředí nižší střední třídy,

⁵⁹ KANDIYOTI, Deniz. Gendering the Middle East: Emerging Perspectives. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1999, 26(1), str. 108.

⁶⁰ MENDE, Claudia. *The Voice of the Marginalized* [online]. 2012-9---[cit. 2012-10-03]. Dostupné z <http://en.qantara.de/The-Voice-of-the-Marginalized/19889c21261i1p501/index.html>, str. 1.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 169.

⁶³ SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 163.

ve které vyrůstala, a z pobytu ve vězení. Její zkušenosti jí umožnily přístup k chudým a nevzdělaným ženám a vyvolaly v ní odpor vůči sociální situaci v egyptské společnosti.⁶⁴

⁶⁴ Tamtéž, str. 155.

5 ZÁVĚR

K napsání této práce mě vedl zájem o arabskou literaturu. Salwu Bakr jsem zvolila z toho důvodu, že na českém trhu chybí informace o jejím díle. Zaujala mě její povídka *Thirty-one Beautiful Green Trees (Třicet jedna krásných zelených stromů)*, která mě dovedla k myšlence zaměřit se na její tvorbu. Při čtení literatury mě samotnou překvapila hloubka jejích příběhů a mistrné umění vyprávět. Zaujala mě i silná osobnost Salwy Bakr, která se skrz svoje psaní snaží reflektovat situaci egyptských žen. Nebojí se psát o tabuizovaných tématech. Její příběhy jsou fiktivní, působí však jako skutečné.

V práci jsem se snažila vlastními slovy převyprávět děj povídky a poté rozebrat buď jednotlivé charaktery postav, či symboly obsažené v textu. K rozboru povídek jsem použila odborné články. Hlavními postavami povídek jsou vždy ženy, které se chováním a činy vymykají normální společnosti. Jejich postavení není ve společnosti většinou muži akceptováno. Povídky z knihy *The Wives Of Men (Nástrahy mužů)*, z které jsem převážně čerpala, reagují na vládu tří prezidentů od získání nezávislosti – Gamala Abdela Násira, Anwara Sádáta a Husního Mubáraka. Příběhy se zabývají ekonomickými a politickými změnami, které se odehrávaly se v těchto letech. Autorka vychází z vlastních zkušeností.

Román *The Golden Chariot (Zlatý vůz)* je vyprávěn takovým způsobem, jakoby jednotlivé příběhy byly autentické a vycházely z reálného světa. Osudy žen jsou různorodé a v románu se tak čtenář dovidá stránku po stránce odlišný osud každé ženy. Román snadno udrží pozornost čtenáře do konce knihy. K napsání románu přimělo autorku její vlastní uvěznění, když byl Husní Mubárak u moci.

Po převyprávění osudu dvanácti žen v alexandrijském vězení jsem opět s pomocí odborných článků rozebrala, jakým způsobem je kniha napsána a co představuje. Prostřednictvím románu, autorka vyjádřila nesouhlas se sociální, ekonomickou a politickou situací v Egyptě. A znepokojuje ji postavení ženy, které je omezováno konzervativními postoji společnosti.

Salwa Bakr svou tvorbou poukazuje na nerovnocenné postavení muže a ženy. Její snaha vylepšit postavení žen ve společnosti je obdivuhodná. V kapitole Pohled autorky jsem využila nejnovější interview se Salwou Bakr, ve kterém je nadšená zlepšením daného problému. Od pádu Husního Mubáraka dochází k větší emancipaci žen a ženy se nebojí bojovat za svá práva.

Předposlední kapitola se zabývá obrazem žen v tvorbě a v poslední je seznam děl Salwy Bakr, které doposud vyšly.

Práci jsem věnovala svůj čas i zájem a doufám, že se mi podařilo část jejího díla zpracovat a vystihnout nejdůležitější autorčiny myšlenky.

6 ZPRACOVÁNÍ BIBLIOGRAFIE

Dílo Salwy Bakr bylo přeloženo do mnoha jazyků evropských jazyků, včetně španělštiny, francouzštiny a angličtiny. Díla Salwy Bakr jsem se pokusila seřadit podle abecedy. Názvy prací jsem ponechala v angličtině, v závorce jsou některé v češtině.

- *The Golden Chariot (Zlatý vůz)*
- *The Wiles of Men and Other Stories (Nástrahy mužů)*
- *Such a Beautiful Voice, The Beautiful Undiscovered Voice (Krásný neodhalený hlas)*
- *Zinat at the President's Funeral (Zénát na prezidentském pohřbu)*
- *The Shrine of Atia*
- *On the Gradually Departing Spirit, Filching of a Soul*
- *The Peasant Woman's Dough (Vesnická pekařka)*
- *Describing the Nightingale (Slavičí podoba)*
- *Rabbits (Králíci)*
- *Contrary Rhymes (Protikladné rytmy)*
- *Night and day (Noc a den)*
- *The Man From Bashmour*
- *The Man From Bashmour II*
- *My Grandmother's Cactus*
- *Under the Naked Sky: Short Stories from the Arab World*

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

1. ASHUR, Radwa. GHAZOUL, Ferial Jabouri. Translation by Mandy McClure. *Arab Women Writers: A Critical Reference Guide, 1873-1999*. American University Cairo Press, 2008. ISBN 977-416-146-7.
2. BAKR, Salwa. Translation by Dinah Manisty. *The Golden Chariot*. Cairo: The American University in Cairo Press, 2008. ISBN 977-416-179-3.
3. BAKR, Salwa. Translation by Denys Johnson-Davies. *The Wives of Men and other stories*. London: Quartet Books Limit, 1993. ISBN 0-292-70800-9.
4. BAKR, Salwa and HARLOW, Barbara. „In The Golden Chariot Things Will Be Better“. *Feminism and Postmodernism*. (Summer, 1992), 19(2), str. 150-162.
5. BOOTH, Marilyn. The Eye of the Mirror. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1996, 23(2), str. 232-235.
6. DHAHAB, Náfila a kol., překlad kolektiv autorů. *Antologie moderních arabských povídek*, Praha: Setoutbooks, 2011. ISBN 80-8627-772-0.
7. KANDIYOTI, Deniz. Gendering the Middle East: Emerging Perspectives. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1999, 26(1), str. 106-108.
8. MANISTY, Dinah. Madness as Textual Strategy in the Narratives of Three Egyptian Women Writers. *Alif: Journal of Comparative Poetics*. 1994, No. 14, str. 152-174
9. PETEET, Julie. HARLOW, Barbara. Gender and Political Change. *Middle East Report*. 1991, No. 173, str. 4-8.
10. SEYMOUR-JORN, Caroline. A New Language: Salwa Bakr on Depicting Egyptian Women's Worlds. *Critical Middle Eastern Studies*. 2002, 11(2), str. 151-176. ISSN 1066-9922.
11. ZEIDAN, Joseph. Arab Women Novelists: The Formative Years and Beyond. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, University of London, 1996 59(2), str. 352-353.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

<http://en.qantara.de>

<http://journals.hil.unb.ca>

<http://www.arabwomenwriters.com>

<http://www.awsa.net>

<http://www.whoswhoarabwomen.com>

<http://www.saudigazette.com.sa>

<http://www.jstor.org>

8 RESUMÉ

This bachelor thesis focuses on an Egyptian woman, the author Salwa Bakr and her writings. Author's work includes short stories and novels, which portray Egyptian women on the edge of society. Salwa Bakr writes about oppressed and poor women.

The main aim was to outline the content of Salwa Bakr's stories and to analyze them. Her stories reflect a situation of Egyptian women during the reign of three Egyptian presidents – Gamal Abdel Nasser, Anwar Sadat and Husni Mubarak.

This thesis is divided into four main chapters dealing with author's stories. The first chapter contains stories from *The Wives of Men*. The second chapter is focused on the most famous author's novel *The Golden Chariot*. This novel describes the fates of twelve women; they are imprisoned for her crimes. The main heroine is Aziza the Alexandrian. The third chapter deals with Salwa Bakr's critical views of the position of woman in Egyptian society. The last chapter presents a picture of Egyptian woman in the author's writings.